

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

22.08.2022. Nr. 1.7-2/785

Uz 04.08.2022 Nr. 3.15/1515

Krāslavas novada pašvaldībai

Par SIA “Dagdas komunālā saimniecība”

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Krāslavas novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) iesniegumu, kurā lūgts sniegt KP atzinumu par izvērtējumu (turpmāk – Izvērtējums) par Pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībā SIA “Dagdas komunālā saimniecība” (turpmāk – DKS).

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Ņemot vērā, ka ir veikts VPIL 88. panta otrajā daļā paredzētais rīcības juridiskais un ekonomiskais izvērtējums, kā arī viedokli ir sniegušas biedrība “Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera” (turpmāk – LTRK) un SO “LATVIJAS NAMU PĀRVALDĪTĀJU UN APSAIMNIEKOTĀJU ASOCIĀCIJA” (turpmāk – LNPA), KP sniegs atzinumu par Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā.

LTRK cita starpā aicinājusi pārskatīt Pašvaldības kapitālsabiedrību sniegtos pakalpojumus un pēc iespējas vairāk kapitālsabiedrību darbības nodrošināšanā iesaistīt privāto sektoru.

LNPA attiecībā uz namu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu cita starpā norādījusi, ka Pašvaldības pienākums ir veicināt dzīvokļu īpašnieku iesaistīšanos māju kopīpašuma pārvaldīšanā un māju pārņemšanu no Pašvaldības. Pašvaldības šo funkciju var realizēt gan ar tās pārziņā esošo kapitālsabiedrību palīdzību gan izmantojot citus administratīvos resursus. Dzīvokļu īpašniekiem nepieciešams pārņemt māju pārvaldīšanu no Pašvaldības un veidot savu dzīvokļu kopīpašuma pārvaldīšanas biedrību, slēgt kopīpašuma pārvaldīšanas līgumu ar tirgū strādājošiem pakalpojumu sniedzējiem, vai arī slēgt līgumu ar esošo pārvaldnieku kas ir Pašvaldības kapitālsabiedrība.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā norādīto informāciju 100 % DKS

kapitāldaļu pieder Pašvaldībai.¹

Izvērtējumā norādīti šādi DKS pamata darbības virzieni:

1) *centralizētās ūdenssaimniecības nodrošināšana*, kas ietver šādus komercdarbības veidus atbilstoši NACE klasifikatoram – ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde (36.00), notekūdeņu savākšana un attīrīšana (37.00);

2) *daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšana un apsaimniekošana*, kas ietver šādus komercdarbības veidus atbilstoši NACE klasifikatoram – sava vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana (68.20), starpniecība darbībā ar nekustamo īpašumu (68.31), ēku uzturēšanas un ekspluatācijas darbības (81.10);

3) *centralizētās siltumapgādes nodrošināšana*, kas ietver šādu komercdarbības veidu atbilstoši NACE klasifikatoram – tvaika piegāde un gaisa kondicionēšana (35.30).

Kā arī norādīts, ka DKS sniedz šādus papildus pakalpojumus:

1) *transporta noma*, kas ietver šādu komercdarbības veidu atbilstoši NACE klasifikatoram – pārējo darba mašīnu, iekārtu un materiālo līdzekļu iznomāšana un ekspluatācijas līzings (77.3);

2) *Pašvaldībai sniegtie pakalpojumi, piedaloties Pašvaldības izsludinātajos publiskajos iepirkumos, t.sk.:*

- sniegtot Dagdas pilsētas un pagastu apvienības ceļu un autoceļu uzturēšanas darbus, kas ietver šādus komercdarbības veidus atbilstoši NACE klasifikatoram – citas būvdarbu pabeigšanas operācijas (43.39), citur neklasificētie specializētie būvdarbi (43.99);
- sniegtot Dagdas pilsētas lietus kanalizācijas tīklu apkalpošanu, kas ietver šādus komercdarbības veidus atbilstoši NACE klasifikatoram – ūdensapgādes sistēmu būvniecība (42.21), cauruļvadu, apkures un gaisa kondicionēšanas iekārtu uzstādīšana (43.22);
- nodrošinot Dagdas pilsētas ugunsdzēsamo hidrantu apkalpošanu, kas ietver šādus komercdarbības veidus atbilstoši NACE klasifikatoram – citu inženiersistēmu montāža (43.29), citas būvdarbu pabeigšanas operācijas (43.39), citur neklasificētie specializētie būvdarbi (43.99);
- sniegtot Dagdas pilsētas ielu apgaismojuma tīkla apkalpošanu, kas ietver šādus komercdarbības veidus atbilstoši NACE klasifikatoram – citu inženiersistēmu montāža (43.29), citas būvdarbu pabeigšanas operācijas (43.39), citur neklasificētie specializētie būvdarbi (43.99).

Tāpat Izvērtējumā sniegta informācija, ka, izskatot DKS statūtus, konstatēts, ka citi statūtos ietvertie komercdarbības veidi netiek piedāvāti un/vai sniegti.

KP atbalsta Izvērtējuma sagatavotāja ieteikumu Pašvaldībai veikt izmaiņas statūtos, nodrošinot, ka tajos ir iekļauti komercdarbības veidi atbilstoši faktiskajai DKS darbībai.

KP atzinumu sniedz atbilstoši Izvērtējumā norādītajam DKS pamatpakalpojumu un papildpakalpojumu iedalījumam.

DKS pamatpakalpojumi

1. Centralizētās ūdenssaimniecības nodrošināšana

DKS ūdenssaimniecības darbības nodrošināšanai ir saņemta Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas licence Nr. U10097 dzeramā ūdens sagatavošanai un piegādei, notekūdeņu savākšanai un attīrīšanai Dagdas pilsētā, kā arī Dagdas pilsētas robežai cieši pieguļošajos Ozoliņu un Vecdomes ciemos.

DKS ieņēmumi no ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem veido 18,5 % no DKS kopējiem ieņēmumiem.

¹ Pieejams: <https://info.ur.gov.lv/?#/legal-entity/45903000289>

2009.gada 17.septembrī Dagdas novada pašvaldība ar DKS noslēdza līgumu, kurā ilgtermiņā nomā uz 15 gadiem DKS tika nodotas Ozoliņu un Vecdomes ūdensapgādes sistēmas, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un ar to saistītās inženierbūves.

Kopš 2001. gada DKS ir iesaistījusies Eiropas Savienības Kohēzijas fonda (ES KF) finansētajos projektos. Pēdējo gadu laikā veiktas ievērojamas (vairāku miljonu eiro apmērā) investīcijas ūdenssaimniecības attīstībā Dagdas pilsētā.

Nemot vērā to, ka DKS nodrošina Dagdas pilsētas un Dagdas pagasta centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus, izmantojot no Dagdas novada pašvaldības (šobrīd Krāslavas novada pašvaldības) iznomātās ūdensapgādes sistēmas un to infrastruktūru, kurā DKS, piesaistot ES KF līdzekļus, ir veikusi būtiskus ieguldījumus un šīs ūdensapgādes sistēmas un tās infrastruktūra vairs nav nodalāma un ir stratēģiski nepieciešama, lai iedzīvotājiem sniegtu ūdenssaimniecības pakalpojumus, kā arī konkrētajās Pašvaldības teritorijās nav cita tirgus dalībnieka, kas nodrošinātu konkrētos pakalpojumus, Izvērtējumā secināts, ka DKS komercdarbība, sniedzot šos pakalpojumus, ir uzskatāma par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam.

KP atzīst, ka DKS sniegtie pamatpakalpojumi ūdenssaimniecības jomā (ūdensapgāde un kanalizācija) – ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē, ņemot vērā, ka DKS veic Pašvaldības autonomo funkciju, nodrošinot sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus Pašvaldības administratīvajā teritorijā.

Attiecībā uz papildpakalpojumiem, kas saistīti ar ūdenssaimniecības pakalpojumiem, Izvērtējumā norādīts, ka, lai maksimāli nodalītu tos pakalpojumus, kurus DKS nodrošina kā vienīgais tirgus dalībnieks, no tiem pakalpojumiem, kurus būtu iespējams sniegt arī citiem tirgus dalībniekiem, DKS ir izdalījusi šādus pakalpojumus (piemēram, ūdens skaitītāja nomaiņas, plombēšanas un/vai uzstādīšanas pakalpojumi) un noteikusi šāda komercpakalpojuma izcenojumu, tādējādi DKS klientiem ir brīva izvēle vai izmantot DKS sniegtos pakalpojumus vai arī šādu pakalpojumu izvēlēties no citiem tirgus dalībniekiem. Secināts, ka šāds komercpakalpojums ir klienta brīva izvēle un tas neietekmē vai neierobežo citu tirgus dalībnieku ienākšanu tirgū un / vai citu tirgus dalībnieku sniegto pakalpojumu darbību.

KP lūdz papildināt Izvērtējumu, norādot, kāds ir DKS sniegto ūdens skaitītāju uzstādīšanas, nomaiņas un plombēšanas pakalpojumu apjoms un to īpatsvars pret kopējo šo pakalpojumu apjomu tirgū (DKS darbības teritorijā)².

Attiecībā uz asenizācijas pakalpojumiem, Izvērtējumā norādīts, ka ieņēmumi no šiem pakalpojumiem sastāda 1,4 % no kopējiem DKS ieņēmumiem. Kā arī sniegta informācija, ka DKS uztur un aktualizē izveidoto decentralizēto kanalizācijas sistēmu reģistru (saskaņā ar 2019. gada 25. aprīļa Dagdas novada pašvaldības saistošiem noteikumiem "Par decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu sniegšanu un uzskaites kārtību Dagdas novadā"). Uz izvērtēšanas brīdi neviens tirgus dalībnieks nebija reģistrējies decentralizēto kanalizācijas sistēmu reģistrā.

KP norāda, ka atbilstoši Ministru kabineta 27.06.2017. noteikumiem Nr.384 "Noteikumi par decentralizēto kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanu un reģistrēšanu"³, decentralizēto kanalizācijas sistēmu reģistrā īpašniekam jāreģistrē savā īpašumā esoša decentralizētās kanalizācijas sistēma. Attiecīgajā reģistrā netiek reģistrēti asenizācijas pakalpojumu sniedzēji.

Līdz ar to, KP aicina precizēt sniegto informāciju, norādot, cik asenizācijas pakalpojumu sniedzēji ir reģistrējušies asenizācijas pakalpojumu sniegšanai Pašvaldības teritorijā (ieskaitot vēsturisko Dagdas novada teritoriju un vēsturisko Krāslavas novada teritoriju), un kāda ir konkurences situācija Pašvaldības teritorijā asenizācijas pakalpojumu

² Iesniedzot papildināto izvērtējumu KP.

³ Ministru kabineta 2017. gada 27. jūnija noteikumi Nr. 384 "Noteikumi par decentralizēto kanalizācijas sistēmu apsaimniekošanu un reģistrēšanu". <https://likumi.lv/ta/id/291947>

sniegšanas tirgū⁴.

Papildus tam KP vērš Pašvaldības un DKS uzmanību un aicina vērtēt iespējamu konkurences neitralitātes risku pastāvēšanu saistībā ar DKS deleģēto decentralizēto kanalizācijas sistēmu reģistra izveidi un uzturēšanu, vienlaikus arī pašai DKS sniedzot asenizācijas pakalpojumus. Attiecīgi, lai novērstu iespējamus konkurences neitralitātes riskus, KP ieskatā, decentralizēto kanalizācijas sistēmu reģistra izveide un uzturēšana primāri būtu jāveic pašai Pašvaldībai, savukārt deleģēt pienākumu par šā reģistra izveidi un uzturēšanu pašvaldībai būtu ieteicams tikai tādai personai, kura vienlaikus nav asenizācijas pakalpojumu sniedzējs.

2. Daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšana un apsaimniekošana

DKS sniedz pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumus daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās (47), kuru dzīvokļu īpašnieki nav pārņēmuši no Pašvaldības māju pārvaldīšanas tiesības (pamatojoties uz likuma “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 50. panta septīto daļu). Tāpat pienākums pārvaldīt dzīvojamo māju Pašvaldībai ir arī tad, ja dzīvojamā mājā ir privatizēti visi privatizācijas objekti, bet nav sasaukta dzīvokļu īpašnieku kopsapulce saskaņā ar iepriekšminētā likuma prasībām.

Līdz ar to, šī pienākuma izpildes nodrošināšanai Pašvaldība ar DKS ir noslēgusi Pašvaldības dzīvokļu apsaimniekošanas līgumu.

DKS ieņēmumi no apsaimniekošanas pakalpojumiem personām veido 12,8 % no kopējiem DKS ieņēmumiem.

Dagdas pilsētā nav citu pakalpojuma sniedzēju, kas tirgū piedāvātu māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumus, līdz ar to secināts, ka DKS darbība, sniedzot dzīvojamo māju pārvaldīšanas pakalpojumus, atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktam, kā arī likuma “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 50.panta septītās daļas nosacījumiem.

Attiecībā uz DKS sniegtajiem pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumiem KP norāda, ka, tās ieskatā, daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas pakalpojumu sniegšana ir pamatota un atbalstāma tikai gadījumos, ja ir konstatējami VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktā noteiktie priekšnoteikumi (tirgus nepilnība) vai arī pakalpojumi tiek sniegti, pamatojoties uz likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 50. panta septīto daļu, kas var tikt uzskatīts par izņēmuma gadījumu.

Nemot vērā Pašvaldības sniegto informāciju par tirgus struktūru daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas pakalpojumu tirgū Dagdas pilsētas teritorijā, KP secina, ka DKS darbība var tikt atzīta par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktam, t.i., novērš tirgus nepilnību.

Vienlaikus KP norāda, ka Pašvaldībai un DKS, darbojoties šajā tirgū, regulāri jāveic ietekmes uz konkurenci izvērtējums, lai identificētu un novērstu iespējamus neatbilstības konkurences neitralitātei riskus⁵. KP uzsver DKS kā publiskas personas kapitālsabiedrības un Pašvaldības īpašo atbildību, ievērot un nodrošināt brīvu un godīgu konkurenci, neradot šķēršļus privāto komersantu komercdarbībai, kas vēlētos ienākt daudzdzīvokļu dzīvojamo māju pārvaldīšanas pakalpojumu tirgū Pašvaldības teritorijā.

KP ieskatā, Pašvaldībai (DKS) būtu jāiegulda saprātīgi pūliņi, lai veicinātu iedzīvotāju iesaisti lēmumu pieņemšanā attiecībā uz sava dzīvojamā īpašuma apsaimniekotāju. KP norāda, ka ir būtiski, ka Pašvaldība ir izpildījusi tai ar likumu “Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” uzlikto pienākumu sasaukt dzīvokļu īpašnieku kopsapulci, lai lemtu par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas tiesību nodošanu dzīvokļu īpašnieku sabiedrībai vai ar

⁴ Iesniedzot papildināto izvērtējumu KP.

⁵ Konkurences likuma 14.¹pants, sk. Konkurences likums (redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2020.), <https://likumi.lv/ta/id/54890-konkurences-likums>

dzīvokļu īpašnieku savstarpēju līgumu pilnvarotai personai.

3. Centralizētās siltumapgādes nodrošināšana

DKS apsaimnieko divas katlu mājas Dagdas pilsētā un katlu mājas divās dzīvojamās mājās. Gan katlu mājas, gan siltumtrases pieder Pašvaldībai, ar kuru DKS ir noslēgusi nomas līgumus.

DKS kā kurināmo izmanto atjaunojamus energoresursus (malku un šķeldu), iepērkot kurināmo no vietējiem ražotājiem, kas tirgus izpētes rezultātā ir piedāvājuši zemāko cenu atbilstoši tehniskajai specifikācijai. Divām dzīvojamām mājām, kuras apkalpo DKS, ir lokālās apkures sistēmas (kurināmais – granulas).

DKS piegādā siltumenerģiju 9 daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām (100% no centralizētai siltumapgādes sistēmai pieslēgto daudzdzīvokļu dzīvojamo māju) un 8 juridiskām personām (t.sk. pilsētas vidusskolai, bērnudārzam, veselības un sociālo pakalpojumu centram “Dagda”).

Ieņēmumi no siltumapgādes veido 39,5 % no DKS kopējiem ieņēmumiem. DKS sniegtie pakalpojumi siltumenerģijas apgādē nav regulējami, jo kopējais lietotājiem nodotais siltumenerģijas apjoms gadā nepārsniedz 5000 MWh.

Pakalpojumu maksas apmērs tiek noteikts savstarpējā līgumā ar Pašvaldību. Izvērtējumā norādīts, ka izvērtējuma veikšanas laikā netika konstatēta situācija, kad DKS sniegtā siltumenerģijas pakalpojumu maksas kropļotu tirgus cenu politiku vai radītu ietekmi citiem tirgus dalībniekiem.

Izvērtējumā secināts, ja DKS sniegtie pakalpojumi pilnībā tiktu nodoti privātajam sektoram, Pašvaldības iedzīvotājiem nebūs pieejami siltumapgādes pakalpojumi, jo Pašvaldībā nav citu tirgus dalībnieku, kas šādos pakalpojumus varētu sniegt un jauna tirgus dalībnieka ienākšana radītu būtiskus riskus pakalpojuma nepārtrauktībai un pieejamībai.⁶

Kā arī, ņemot vērā to, ka tikai DKS nodrošina Dagdas pilsētas centralizēto siltumapgādi, izmantojot Pašvaldības infrastruktūru, kas ir nepieciešama centralizēto siltumapgādes nodrošināšanai, kā arī DKS ir vienīgais tirgus dalībnieks, kas šos pakalpojumus sniedz Dagdas pilsētas un Dagdas pagasta teritorijā, DKS komercdarbība siltumapgādes jomā ir uzskatāma par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam.

Attiecībā uz siltumenerģijas ražošanas, pārvades, sadales un tirdzniecības pakalpojumiem, KP norāda, ka saskaņā ar Enerģētikas likuma 51.panta pirmo daļu pašvaldības, veicot likumā noteikto pastāvīgo funkciju, organizē siltumapgādi savā administratīvajā teritorijā, kā arī veicina energoefektivitāti un konkurenci siltumapgādes un kurināmā tirgū⁷. Tā kā centralizētā siltumapgāde (pārvade un sadale) un siltumenerģijas ražošana un tirdzniecība ir atsevišķi pakalpojumi, KP secina, ka centralizētās siltumapgādes pārvades un sadales pakalpojumu sniegšanas tirgū vēsturiski var būt izveidojies dabiskais monopols, kas izskaidrojams ar infrastruktūras izveidi un uzturēšanu un šo pakalpojumu sniegšanas tirgū vairāku konkurējošu tirgus dalībnieku darbība var nebūt iespējama un nebūtu lietderīga. Līdz ar to, KP atzīst, ka DKS sniegtie pamata pakalpojumi – siltumenerģijas pārvade un sadale – ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē.

Attiecībā uz siltumenerģijas ražošanas un tirdzniecības pakalpojumu sniegšanu, tā kā nav citu tirgus dalībnieku, kas nodrošinātu šos pakalpojumus konkrētajā Pašvaldības teritorijā, KP atzīst, ka atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktam DKS, nodrošinot siltumenerģijas ražošanu un tirdzniecību, novērš tirgus nepilnību.

⁶ KP pieņem, ka ar attiecīgais secinājums tiek attiecināts uz Dagdas pilsētas teritoriju nevis uz visu Pašvaldības teritoriju, ņemot vērā, ka Pašvaldības teritorijā Krāslavas pilsētā siltumapgādes pakalpojumus nodrošina Pašvaldības kapitālsabiedrība SIA “Krāslavas nami”.

⁷ Enerģētikas likums, sk. <https://likumi.lv/ta/id/49833-energetikas-likums>

DKS papildpakalpojumi

1. Transporta nomas pakalpojumi

DKS sniedz transportlīdzekļu (traktortehnikas un automašīnu nomas) maksas pakalpojumus Dagdas pilsētā un Dagdas pagastā. Ieņēmumi no transporta nomas pakalpojumiem veido 2,0 % no kopējiem DKS ieņēmumiem.

Dagdas pilsētā bez DKS ir tikai viens tirgus dalībnieks, kas tikai daļēji apmierina pieprasījumu pēc traktortehnikas vai automašīnu nomas, līdz ar to, DKS komercdarbība, sniedzot traktortehnikas un automašīnu nomas pakalpojumus, novērš Dagdas pilsētā izveidojušās tirgus nepilnības atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktam, nodrošinot traktortehnikas vai automašīnu nomas pakalpojumu sniegšanu nepieciešamā apjomā, apmierinot Krāslavas novada iedzīvotāju pieprasījumu pēc šādiem pakalpojumiem.

Veicot izvērtējumu, secināts, ka DKS sniegtā traktortehnikas vai automašīnu nomas pakalpojumu maksa nekropļo tirgu un sniegtie pakalpojumi neierobežo jaunu tirgus dalībnieku ienākšanu šo pakalpojumu sniegšanas tirgū Pašvaldības teritorijā.

Kā arī, ja DKS nesniegtu šādus pakalpojumus, iedzīvotājiem tie nebūtu pieejami nepieciešamajā apjomā, jo esošo tirgus dalībnieku kapacitāte nevar nodrošināt nepieciešamo pieprasījumu pēc šī pakalpojuma.

KP norāda, ka attiecībā uz transporta nomas pakalpojumu sniegšanu, ir būtiski, ka attiecīgie transportlīdzekļi, kas tiek piedāvāti nomai, ir resursi, kas nepieciešami pamatpakalpojumu nodrošināšanai, bet nomas pakalpojums tirgū tiek piedāvāts, lai racionāli izmantotu šādus DKS rīcībā esošos resursus laikā, kad tie nav nepieciešami DKS vajadzībām. Vienlaikus ir svarīgi, ka tiek rūpīgi izvērtēta šādu resursu uzturēšanas pamatotība, lai konkrētā papildpakalpojuma sniegšana nebūtu vērtējama jau kā pamatpakalpojums. Tāpat KP norāda, lai nepieļautu konkurences neitralitātes pārkāpumu, ir būtiski, lai DKS ievēro prasību pakalpojumu cenas noteikt, balstoties uz izmaksām.

2. Pašvaldībai sniegtie pakalpojumi

Izvērtējumā norādīts, ka, balstoties uz Pašvaldības organizēto iepirkumu rezultātiem, DKS sniedz šādus pakalpojumus Pašvaldības Dagdas pilsētas un pagastu apvienībai:

- Dagdas pilsētas un pagastu apvienības ceļu un autoceļu uzturēšanas darbus;
- Dagdas pilsētas lietus kanalizācijas tīklu apkalpošanu;
- Dagdas pilsētas ugunsdzēsamo hidrantu apkalpošanu;
- Dagdas pilsētas ielu apgaismojuma tīkla apkalpošanu.

DKS ieņēmumi no vēsturiskajai Dagdas novada pašvaldībai (šobrīd Krāslavas novada pašvaldība) sniegtajiem pakalpojumiem veido 4,3 % no DKS kopējiem ieņēmumiem.

Ņemot vērā to, ka DKS šos pakalpojumus sniedz tikai un vienīgi Dagdas pilsētā, DKS pakalpojumu maksa Pašvaldības vērtējumā nekropļo tirgus cenu politiku un sniegtie pakalpojumi neierobežo jaunu tirgus dalībnieku ienākšanu Pašvaldības teritorijā.

Secināts, ka šie pakalpojumi ir stratēģiski svarīgi Pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai un, ņemot vērā ģeogrāfisko atrašanās vietu un apjomu, un to, ka citi tirgus dalībnieki nevēlas piedalīties iepirkumos vai arī to piedāvātā pakalpojumu cena ir nesamērīgi augsta, Pašvaldības ieskatā, DKS komercdarbība, sniedzot iepriekšminētos pakalpojumus, ir uzskatāma par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam.

Izvērtējuma sagatavotājs iesaka DKS turpināt piedalīties Pašvaldības iepirkumos par Dagdas pilsētas un pagastu apvienības ceļu un autoceļu uzturēšanas darbiem, Dagdas pilsētas lietus kanalizācijas tīklu apkalpošanas pakalpojumiem, Dagdas pilsētas ugunsdzēsamo hidrantu apkalpošanas pakalpojumiem un Dagdas pilsētas ielu apgaismojuma tīkla apkalpošanas pakalpojumiem, kas ir stratēģiski svarīgi Pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai.

Attiecībā uz šo papildpakalpojumu grupu, KP, iepazīstoties ar publiski pieejamo informāciju, ne Pašvaldības tīmekļa vietnē, ne Elektronisko iepirkumu sistēmas tīmekļa vietnē nebija iespējams atrast informāciju par Pašvaldības iepirkumiem, piemēram, par Dagdas pilsētas ielu apgaismojuma tīkla apkalpošanu, lietus kanalizācijas vai ugunsdzēsamo hidrantu apkalpošanu, līdz ar to, KP lūdz Pašvaldību Izvērtējumā precizēt informāciju par iepirkumiem, kas ir bijuši izsludināti visās četrās Izvērtējumā norādītajās papildpakalpojumu grupās, kurās DKS sniedz pakalpojumus Pašvaldībai, kā arī raksturot konkurenci šādos Pašvaldības iepirkumos⁸.

KP vērš Pašvaldības un DKS uzmanību attiecībā uz papildpakalpojumiem, ka, lai efektīvi izmantotu publiskas personas kapitālsabiedrības pamatdarbības veikšanai nepieciešamos resursus, papildpakalpojumu veikšana var būt attaisnojama, ja izpildās visi turpmāk norādītie kritēriji:

- 1) pakalpojumi būtiski neietekmē tirgu/konkurenci;
- 2) pakalpojumi ir racionāli un cieši saistīti ar pamatpakalpojumu;
- 3) pakalpojumi nodrošina resursu lietderīgu izmantošanu (veicina publiskas personas kapitālsabiedrības maksātspēju);
- 4) pakalpojumi nav saistīti ar būtiskām investīcijām no publiskas personas kapitālsabiedrības puses.

Tāpat attiecībā uz iespējamiem dažāda veida papildpakalpojumiem, kas ir (var būt) saistīti ar namu pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu (piemēram, santehnikas, elektromontāžas, būvniecības darbi, remontdarbi, ūdens skaitītāju uzstādīšana/nomainīšana, tīrīšanas darbības, ainavu uzturēšanas darbības u.c. šādi pakalpojumi), lai veicinātu privātā sektora attīstību Pašvaldības teritorijā, būtu vērtējama iespēja plašākai privātā sektora iesaistei šādu pakalpojumu nodrošināšanā (saglabājot avārijas dienesta pakalpojumus un pakalpojumu uzraudzības funkcijas).

KP ieskatā, nav atbalstāma publisku personu kapitālsabiedrību iesaiste pakalpojumu sniegšanā, ko pirmšķietami var nodrošināt privātais sektors, līdz ar to, Pašvaldībai un DKS sevišķi rūpīgi jāvērtē nepieciešamība sniegt šādus pakalpojumus un jāpārtrauc tādu pakalpojumu sniegšana, ko var nodrošināt privātais sektors.

Turpinot sniegt šos pakalpojumus, Pašvaldībai un DKS ir būtiski regulāri veikt konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī mainoties faktiskajai situācijai tirgū, piemēram, ienākot citiem pakalpojumu sniedzējiem, arī attiecībā uz transporta nomas pakalpojumiem, pārskatīt DKS piedāvāto pakalpojumu apjomu, lai, t.sk. iespējami iesaistītu pakalpojumu sniegšanā arī privātā sektora uzņēmumus.

Noslēgumā, ņemot vērā, ka administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Pašvaldība ir kapitāla daļu turētājs kapitālsabiedrībās, kuru darbības veidi pārklājas, KP aicina līdzdalības pārvērtēšanas ietvaros Pašvaldību vērtēt šo kapitālsabiedrību iespējamo reorganizāciju, piemēram, tās apvienojot, papildinot Izvērtējumu un iekļaujot tajā informāciju par izdarītajiem secinājumiem⁹.

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis

⁸ Iesniedzot papildināto izvērtējumu KP.

⁹ Iesniedzot papildināto izvērtējumu KP.

